

Imperiului, nu a funcționat întotdeauna în mod eficient, dar prelua în perioada în care Constantin a preluat puterea. Înainte de a realiza unitatea părții occidentale a Imperiului, el trebuia să-și elimine rivalul, pe Maxențiu. La începutul anului 312, el a părăsit Galia, iar în luna octombrie, după o trecere îndrăznească a Alpilor, ajunge în preajma capitalei Roma. Bătălia care-l aștepta era pentru el decisivă, miza fiind succesul sau eșecul definitiv al „misiunii sale”. Cetatea eternă era apărată de Maxențiu, dar și de zeii antici, de forța unei tradiții păgâne și de un trecut glorios. Pentru un om precum Constantin, probabil că această dispută era o ruptură cu trecutul. De aceea, poate că în acele momente era în căutarea unei forțe sau a unei sancțiuni care să-l ajute în noul destin, pe care urma să-l aibă Roma. În acele clipe de maximă tensiune putem plasa convertirea sa. Descrierile cronologice ale celor apropiați de eveniment nu amintesc nici de viziunea Crucii, nici de cuvintele: „prin acest semn vei învinge”. Ele menționează numai sfatul primit în vis: să pună pe steaguri semnul Sfintei Cruci. Constantin a ascultat, l-a învins pe Maxențiu și a intrat în Roma. După aceasta evenimentul a fost dezvoltat, chiar și cu ajutorul lui Constantin. Un fapt este însă incontestabil: semnul pe care împăratul l-a văzut și i-a permis să obțină o victorie decisivă, era un simbol creștin și din acel moment el s-a considerat creștin. De asemenea, victoria pe care el a obținut-o cu ajutorul Dumnezeului creștin, îl așeza pe împărat și Imperiul său sub protecția Crucii și în dependență directă de Hristos. Aceasta înseamnă că marele Constantin nu s-a convertit asemenea unui om care se află în căutarea exclusivă a adevărului, ci ca un împărat. Convertirea lui Constantin a fost urmată în 313 de Edictul de la Milan, care definea principiile politicii religioase ale împăratului. Edictul proclama pentru creștini și pentru fiecare libertatea de a-și alege religia.

Sfinților Împărați Constantin și Elena, ați luminat lumea cu dreapta credință și cu adevărat v-ați arătat Sfinți de Dumnezeu încununati!

Vă rugăm primiți acum rugăciunile noastre și duceți-le Împăratului Hristos, pe care Îl slăvim, Îl iubim și Îl preacinștim. Mijlociți să avem toate cele mântuitoare pentru sufletele noastre, ca împreună cu voi să-I cântăm Domnului: Aliluia! Aliluia! Aliluia! (Condacul 13 din Acatistul la Sfinții Împărați Constantin și mama sa, Elena)

Proprietățile confiscate bisericilor creștine pe durata persecuțiilor erau restituite. În privința libertății lui Constantin, remarcăm faptul că nu trebuie să confundăm acest gen de libertate cu cea creștină. A fost nevoie de secole pentru ca noua manieră de a înțelege persoana cu rădăcini în Evanghelie, să conducă spre o nouă concepție despre Stat, în care prerogativele acestuia din urmă, să fie limitate de drepturile inalienabile ale persoanei umane. Astăzi, ne reprezentăm păgânismul asemenea unui cult adus idolilor și considerăm victoria Bisericii din vremea lui Constantin drept una simplă și evidentă. Numai că în spatele adorării idolilor se ascundea o percepție specifică și coerentă asupra lumii, un ansamblu de idei și credințe profund înrădăcinate în oameni, care nu erau primitive, nu erau ușor de eliminat. Omul poate înlănzii aceste forțe prin oferirea de sacrificii sau a cultului. Până la un punct, chiar poate controla aceste forțe,

mai ales prin magie, dar nu le poate cunoaște deplin și nici nu se poate elibera. De aceea, întreaga sa atitudine față de lume este una de teamă, un sentiment al dependenței față de forțele misterioase, pe care nu le poate face inteligibile sau benefice. Creștinismul vedea în acest păgânism, care aservea omul, o teribilă minciună, deci o minciună și la adresa lui Dumnezeu. Din momentul în care Constantin s-a convertit, situația s-a schimbat radical: mulțimile umpleau bisericile. Numai simpla convertire a împăratului, care a precedat condamnarea oficială a păgânismului, a plasat Biserica în centrul vieții Imperiului, loc ocupat anterior de religia oficială.

Sub domnia lui Constantin arhitectura sacră a cunoscut o evoluție interesantă.
Pr. Prof. Univ. Dr. Emanoil Băbuș, Facultatea de Teologie „Justinian Patriarhul”, București
(text publicat în Almanahul Bisericesc 2011, Episcopia Giurgului)